

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ГОДИШЕН ДОКЛАД И ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИЯ ФОНД
ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА
ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА
СИСТЕМА ЗА 2011 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

**ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА
ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА
СИСТЕМА**

ЧАСТ ВТОРА

**ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ
УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

III. ОТЧЕТНОСТ

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

ЧАСТ ЧЕТВЪРТ

ВЪНШЕН ОДИТ

ЧАСТ ПЪРВА

ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

На заседанията на управителния съвет (УС) през 2011 г. тема със съществен акцент бе тази, свързана с инвестиционните подходи в процеса на управление средствата на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система (ДФГУДПС), в контекста на продължаващата нестабилност на международна пазарна конюнктура и разразилата се суверенна дългова криза в редица държави-членки на ЕС от т.нар. „периферия” на Евророната, като пряко следствие от започналата през 2008 г. глобална икономическа криза. Дискусиите предопределиха еднозначно решение в посока прилагане на възможно най-консервативния подход при управлението средствата на фонда под формата на депозити в Българската народна банка, което на практика обезпечи недопускането на загуби от инвестиционен характер и запазване размера на акумулираните във фонда публични средства. Поставянето на акцента върху сигурността гарантира реализацията на положителна номинална доходност, в съответните граници предопределени от отсъствието на поети рискове. Отчитайки обаче ефектите от влиянието на инфлацията върху средствата на фонда, изразяващи се в реализирането на отрицателна реална доходност, тема на задълбочени дискусии в рамките на УС бяха и възможните подходи, с цел предотвратяване дългосрочната обезценка на средствата на фонда. Един от идентифицираните от УС възможен подход в тази посока бе по линията на евентуални изменения на Закона чрез усъвършенстване на инвестиционните регулации, които да предоставят възможност за една по-широка диверсификация на портфейла на фонда. При този възможен подход, УС единодушно се обедини върху принципното разбиране, че подобни изменения следва да са в пълно съответствие с основните принципи за инвестиране средствата на фонда, изразяващи се в надеждност, доходност, ликвидност и диверсификация.

Като пряко следствие от това принципно разбиране, през 2011 г. продължи интензивно дейността на работната група, създадена в края на 2010 г. към УС на ДФГУДПС, по разработването на проект за изменение и допълнение на Закона за ДФГУДПС. Проектът бе подготвен при активното съдействие на представители на Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници и експерти при Българската фондова борса-София АД. При изготвянето на измененията бе отчетена правната регламентация на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (Кодекса за социално осигуряване, КСО), тъй като пенсионните фондове като част от пенсионно-осигурителната система, се подчиняват на сходни инвестиционни ограничения, характерни и за дейността на ДФГУДПС. Предложените промени са в унисон с практиките, наложени по отношение управлението и инвестирането на средствата, акумулирани от държавни резервни пенсионни фондове (Sovereign Pension Reserve Fund, SPRF), към групата на които принадлежи и ДФГУДПС. Основна цел на държавните резервни пенсионни фондове е частична провизия на бъдещите разходи за пенсионни плащания. В хода на подготовката на проекта, беше установено, че през последните години се наблюдава изпреварващ растеж на активите на публичните резервни

пенсионни фондове спрямо другата голяма група суверенни резервни фондове, а именно социално-осигурителни резервни фондове (Social Security Reserve Fund, SSRF). В допълнение, след направен анализ на държавните резервни пенсионни фондове в ЕС беше установено, че 16 държави от ЕС нямат резервни пенсионни фондове, а други 11 от тях разполагат с такива. От тях 7 са от типа SPRF и 4 от типа SSRF (Social Security Reserve Fund), които съществуват като част от социално-осигурителната система. Нито един от тях няма забрана за инвестиране на средствата в местни финансови инструменти, в т.ч. и в ДЦК

С проекта за изменение и допълнение на закона, бяха обсъдени и предложени промени в няколко насоки, а именно:

- усъвършенстване на регулацията по отношение организацията на дейността на фонда чрез:

- предвиждане на възможност заседанията на УС на фонда да се свикват не само по предложение на председателя, но и по предложение на член на УС, като същевременно бе предвидено отпадането на текстове, лимитиращи заседанията на определен интервал от време, с което се създава предпоставка за провеждане на такива и в по-кратки времеви периоди; прецизиране на част от правомощията на председателя на УС;

- промяна в изискването за професионален опит в областта на счетоводството - да бъде заменено с „макроикономика” или „международни икономически отношения”, които професионални области имат много по-голяма степен на свързаност и корелация с вземането на инвестиционни решения, отколкото счетоводството;

- прецизиране на текстовете, регламентиращи функциите на специализираното звено по чл. 8 на закона, подпомагащо работата на председателя на УС и на УС, и др.

- промяна в регулацията по отношение на инвестиционната политика на фонда:

- усъвършенстване на инвестиционните регулации чрез въвеждане на възможността фонда да придобива финансови инструменти, издадени от местни емитенти, в т.ч. и български ДЦК. Промените са в съответствие с одобрените с Решение № 180/01.04.2010 г. на Министерския съвет мерки за подкрепа на заетостта, домакинствата, бизнеса и фискалната позиция;

- повишаване на изискванията към качествените характеристики на приемливите инвестиционни алтернативи. За целта, по отношение на акциите на местния и чуждестранните пазари се поставят кумулативни изисквания за това същите да бъдат приети за търговия на регулиран пазар и да са включени в индекс на регулиран пазар, което е гаранция, че тези инструменти отговарят на редица високи изисквания, в т.ч. и по отношение на ликвидността им. За дълговите ценни книжа остава изискването да бъдат с инвестиционен клас кредитен рейтинг, като за корпоративните дългови инструменти се предвижда допълнително изискване да бъдат търгувани и на регулиран пазар;

- предвидени са и нови разпоредби за максимална експозиция не само към един емитент, но и към група свързани с емитента лица. Предлага се въвеждането и на други ограничения по отношение на експозициите на фонда, което предоставя допълнителни гаранции за диверсификация на портфейла.

- промени, произтичащи от допълнителни пояснения на някои понятия, като напр. включването на определения за понятията „свързани лица” и „контрол” и др.

С решение на УС на ДФГУДПС през 2011 г. бе одобрен Годишен доклад и отчет за дейността на ДФГУДПС за 2010 г., в съответствие с чл. 5, ал. 12 от Закона за ДФГУДПС. Съгласно разпоредбите на закона отчетът за дейността на фонда бе разгледан от Министерския съвет във връзка с чл. 24, ал. 3 от същия закон и бе внесен в Народното събрание като съставна част на отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2010 г.

ЧАСТ ВТОРА

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

В съответствие с разпоредбите на чл.11 от Закона за ДФГУДПС по сметка на фонда през 2011 г. са трансферирани средства в размер на 82.8 млн. лв., в това число:

- 21.4 млн. лв. – постъпления от приватизация съгласно чл. 8, ал. 1 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК);
- 58.3 млн. лв. - приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2010 г. в съответствие с чл.11, ал.1, т. 3 от Закона за ДФГУДПС;
- 3.1 млн. лв. - приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

През 2011 г. не са отчислени средства за сметка на излишък по републиканския бюджет за 2010 г., предвид отчетен дефицит в размер на 1 569.6 млн. лв.

Постъпленията от лихви по депозити за 2011 г. са в размер на 10.0 млн. лв.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Акумулираните по сметка на фонда средства са инвестирани в депозитни сметки съгласно Общите условия за откриване на депозитни/инвестиционни сметки в БНБ.

На заседанието на 18.04.2011 г. УС на ДФГУДПС взе решение за механизма на предоговаряне на депозитите на фонда.

Откритите през месец декември 2010 г. двумесечни депозити при 0.42 % (09.12.2010 г.) и 0.33 % (20.12.2010 г.) бяха предоговорени на 0.47 % (09.02.2011 г.) и 0.73 % (09.04.2011 г.). Депозитът със срок от 3 месеца, открит при 0.43 % (09.12.2010 г.) и депозитите със срок от шест месеца, открити на 09.12.2010 г. при лихвен процент 0.48 %, с решение на УС бяха предоговорени в двумесечни депозити на 0.87 %, предвид по-високите лихвени нива на двумесечните депозити към този момент.

На 21.06.2011 г. с решение на УС бе открит депозит за сумата от 84.0 млн. лв., вкл. трансферираните през месец март 2011 г. средства по сметката на фонда по реда на Закона за ДФГУДПС.

На свое заседание УС взе решение и за инвестирането на приходите от лихви по депозити, като в деня на най-близката падежна дата на депозит на ДФГУДПС да бъде открит наново депозит със срок от два месеца, увеличен със сумата от приходите от лихви по депозити по текущата сметка, предвид тенденциите в лихвените нива и с оглед гъвкавост при евентуалната им промяна.

В допълнение, от месец декември 2011 г. не се начисляват лихви по депозитите на фонда предвид нулевите нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки.

III. ОТЧЕТНОСТ

За отчитането на средствата на ДФГУДПС се прилагат правилата и изискванията на отчетността на централния бюджет.

Отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет към 31.12.2011 г., предоставен на Сметната палата в изпълнение на чл. 53, ал. 4 от Закона за Сметната палата за текущ контрол, оценка на риска и предварително проучване във връзка с одита.

Общият паричен ресурс към 31.12.2011 г. по сметка на фонда в БНБ е в размер на 1 776.7 млн. лв. В тази сума са включени:

- наличност на 01.01.2011 г. – 1 683.9 млн. лв.;
- трансфер от централния бюджет – 82.8 млн. лв.;
- приходи от лихви по депозити – 10.0 млн. лв.

За сумата от 1 774.0 млн. лв. са открити депозитни сметки в БНБ по решение на УС на фонда.

Отчетът за касовото изпълнение на фонда за периода 01.01.2011 г. – 31.12.2011 г. е представен в следната таблица:

Показатели	Сума (хил. лв.)
	Отчет
1	2
I. ПРИХОДИ	10 034,9
1. Недагъчни приходи	10 034,9
1.1. Приходи и доходи от собственост (от лихви по срочни депозити)	10 034,9
II. РАЗХОДИ	0,0
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ) - НЕТО	82 835,3
1. Получен трансфер от централния бюджет	82 835,3
1.1. По чл.11, ал.1 от Закона за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, от тях:	82 835,3
- парични постъпления от приватизация, отчетени по републиканския бюджет за 2010 г. (чл.11, ал.1, т.1 от закона)	21 399,9
- приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2010 г. (чл.11, ал.1, т.3 от закона)	58 280,3
- приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от ЗПСК (чл.11, ал.1, т.4 от закона)	3 155,1
IV. БЮДЖЕТНО САЛДО (ИЗЛИШЪК) (+)	92 870,2
V. ФИНАНСИРАНЕ	-92 870,2
1. Вътрешно финансиране (нетно увеличение (-) / нетно намаление (+))	-92 870,2
1.1. Наличност в началото на годината в БНБ (+)	1 683 870,0
1.2. Наличност в края на годината в БНБ (-)	-1 776 740,2

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

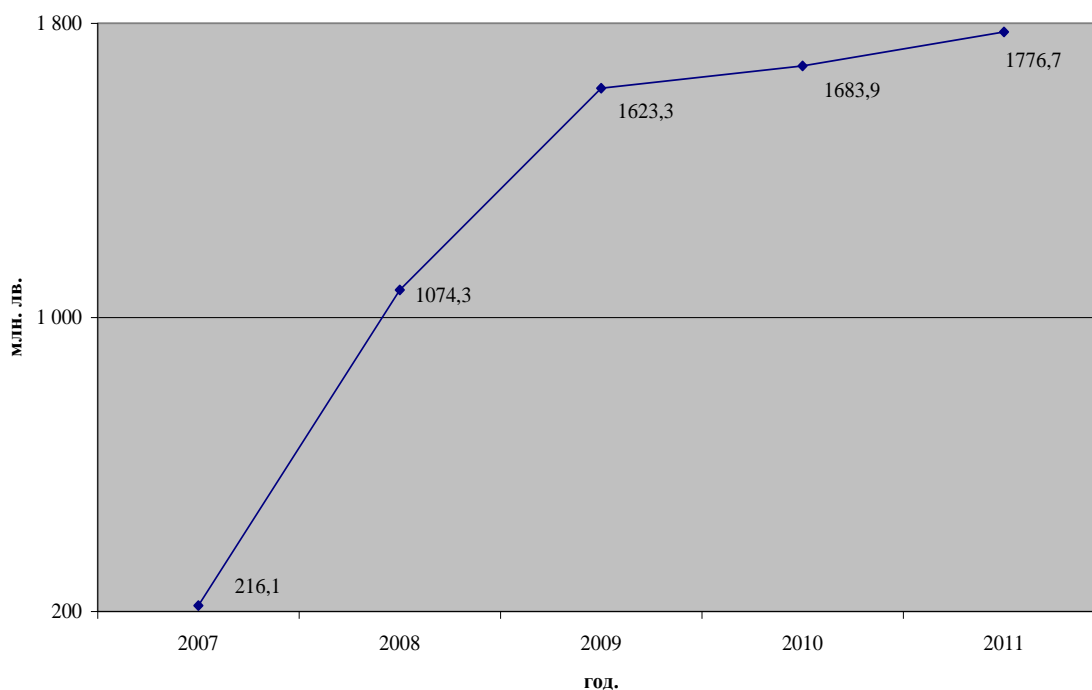
Министерството на финансите ежемесечно публикува данни за изменението на касовите потоци по сметката на фонда в БНБ на своята интернет страница*.

Изменението на касовите потоци за периода 2007 – 2011 г. са представени в таблицата и графиката по-долу:

ДФГУДПС						/млн. лв./
За периода	2007	2008	2009	2010	2011	
Източници	216,1	858,2	549,0	60,6	92,8	
Трансфер от централния бюджет	211,8	841,5	540,0	57,2	82,8	
Лихви по депозити	4,3	16,7	9,0	3,4	10,0	
Депозити към края на периода (с натрупване) по:	2007	2008	2009	2010	2011	
Банки	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	
БНБ	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	
Инструменти за управление	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	
Депозити	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	
Вид валута	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	
Лева	216,1	1074,3	1623,3	1683,9	1776,7	

*www.minfin.bg, банер ДФГУДПС, Статистически данни, Отчетни данни за Сребърния фонд.

Паричен ресурс на ДФГУДПС за периода 2007-2011

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ВЪНШЕН ОДИТ

На основание чл. 36, ал. 1 от Закона за Сметната палата и във връзка със заповед № ОД-4-016/07.06.2011 г. на заместник-председателя на Сметната палата, през 2011 г. бе извършен одит на отчета за изпълнението на централния бюджет (отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет) и на отчета за изпълнението на държавния бюджет на република България за 2010 г.

В одитен доклад № 0400001611, приет с Решение № 075 от 03.11.2011 г. на Сметната палата, не са налице основания за даване на препоръки към министъра на финансите.